KANCELARIA SENATU

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 9 września 2014 r.

Opinia do ustawy o ratyfikacji Traktatu o handlu bronią, sporządzonego w Nowym Jorku dnia 2 kwietnia 2013 r.

(druk nr 711)

I. Cel i przedmiot ustawy

Opiniowana ustawa wyraża zgodę Sejmu i Senatu na ratyfikację przez Prezydenta RP Traktatu o handlu bronią, sporządzonego w Nowym Jorku dnia 2 kwietnia 2013 r.

Ratyfikacja Traktatu ma za przedmiot ustanowienie najwyższych standardów oraz zabezpieczeń dotyczących międzynarodowego handlu bronią konwencjonalną, ograniczenie nielegalnego handlu taką bronią oraz zapobieganie kierowania broni na nielegalny rynek oraz do rąk nieuprawnionych użytkowników końcowych, w tym do grup lub organizacji terrorystycznych.

Ratyfikowany Traktat ma umocnić międzynarodowy pokój, bezpieczeństwo i stabilność poprzez promowanie współpracy, przejrzystości i odpowiedzialności w dziedzinie handlu bronią.

Traktat jest przedstawiany jako pierwszy w historii współczesnego świata wiążący instrument prawny określający zakres przedmiotowy i funkcjonalny kontroli eksportu broni, ustalający jednolite w skali globalnej kryteria oceny wniosków o wydanie zezwoleń na jej wywóz.

W art. 2 Traktatu określono zakres przedmiotowy Traktatu i zawarto katalog rodzajów broni do których znajdować będą zastosowanie przepisy Traktatu.

W kolejnych art. 3 i 4 Państwa - Strony zobowiązują się do utrzymywania krajowych systemów kontroli wywozu amunicji właściwej dla rodzajów broni wskazanych w art. 2 oraz części i komponentów, które umożliwiają montaż takiej broni.

ul. Wiejska 6, 00-902 Warszawa, tel. 22 694-93-40, fax 22 694-91-06, e-mail: Beata.Mandylis@senat.gov.pl

Do najważniejszych postanowień Traktatu należą ustanowione w art. 6 zakazy transferu broni w przypadku, gdy transfer ten:

1) naruszałby zobowiązania wynikające ze środków przyjętych przez Radę Bezpieczeństwa ONZ;
2) naruszałby zobowiązania wynikające z umów międzynarodowych, których dane Państwo jest stroną;
3) dotyczyłby broni, o której Państwo eksportujące ma wiedzę, że będzie wykorzystywana do popełnienia zbrodni ludobójstwa lub innej zbrodni przeciwko ludzkości lub zbrodni wojennej, naruszeń Konwencji Genewskich z 1949 r. albo ataków na obiekty cywilne lub ludność cywilną.

Traktat przewiduje w art. 7 obowiązek oceny wniosków o wyrażenie zgody na dokonanie transferów w celu zagwarantowania, że broń konwencjonalna, jej części i komponenty oraz amunicja nie będą wykorzystywane przez państwo importujące do naruszenia lub zagrożenia pokoju i bezpieczeństwa, popełnienia i ułatwienia popełnienia poważnego naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego i międzynarodowych norm dotyczących praw człowieka, przestępstw ustanowionych w umowach międzynarodowych dotyczących terroryzmu i międzynarodowej przestępczości zorganizowanej oraz w celu zapobieżenia jej nieuprawnionemu przekierowywaniu.

Traktat przewiduje też obowiązek podjęcia przez każde Państwo Stronę uczestniczące w transferze broni konwencjonalnej środków zapobiegających przekierowaniu broni konwencjonalnej.

Traktat zwiększa przejrzystość handlu bronią poprzez wprowadzenie wymogu prowadzenia i przekazywania Sekretariatowi i innym Państwom - Stronom informacji o dokonanych transferach broni.

Ponadto Traktat określa zasady współpracy międzynarodowej i pomocy międzynarodowej w zakresie jego wykonywania.

Na gruncie prawa krajowego zakres przedmiotowy Traktatu obejmuje zagadnienia uregulowane w czterech ustawach (z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji, z dnia 29 listopada 2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, z dnia 22 czerwca 2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją

oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym oraz w ustawie z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego).

Ponieważ Traktat dotyczy spraw uregulowanych w ustawie, zasadnym jest tryb związania Polski umową, za uprzednią zgodą na ratyfikację wyrażoną w ustawie, zgodnie z art. 89 ust. 1 pkt 5 Konstytucji.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił opiniowaną ustawę na 73. posiedzeniu w dniu 29 sierpnia 2014 r. w oparciu o przedłożenie rządowe (druk sejmowy nr 2521). Projekt stanowił przedmiot prac sejmowych: Komisji Gospodarki oraz Komisji Spraw Zagranicznych. Komisje nie wprowadziły poprawek do projektu. Poprawek nie zgłoszono także w trakcie drugiego czytania (na posiedzeniu Sejmu). Ustawa została przyjęta w brzmieniu przedłożenia rządowego.

III. Uwagi szczegółowe

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Beata Mandylis
Główny legislator